T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2022/30
Karar No : 2022/39

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİ HAKKINDA KARAR

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 14/04/2022 tarih ve E:2022/21, K:2022/22 sayılı kararıyla;

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanı tarafından, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 15/02/2022 tarih ve E:2021/2994, K:2022/189 sayılı ve 18/01/2022 tarih ve E:2021/3070, K:2022/72 sayılı kararları ile Adana Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin 21/12/2021 tarih ve E:2021/1587, K:2021/2129 sayılı kararı arasındaki aykırılığın giderilmesinin istenmesi nedeniyle,

"Aykırılığın, uyuşmazlığın çözümlenmesinde adli yargının görevli olduğuna ilişkin Adana Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği" görüşüyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 5. fıkrası uyarınca karar verilmesi için dosyanın Danıştay'a gönderilmesi üzerine,

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkimi .....'ün açıklamaları dinlendikten sonra konu ile ilgili kararlar ve yasal düzenlemeler incelenerek gereği görüşüldü:

I- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A- GAZİANTEP BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 4. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2021/2994 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Suriye uyruklu olan davacının, geçici koruma kimlik belgesinde "....." olarak yer alan isminin "....." olarak düzeltilmesi talebiyle yaptığı başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin 18/05/2021 tarih ve E:2021/363, K:2021/400 sayılı kararının özeti:

6458 sayılı Kanun kapsamındaki yabancılara 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancı kimlik numarası verileceği, bunlar için yabancılar kütüğünün tutulacağı, yabancıların adresleri, nüfus kayıtları ile yabancı kimlik bilgilerinin emniyet ve aşayiş, çalışma hayatı, eğitim ve sağlık gibi pek çok alanda kullanılıyor olmasının kamu düzeni, sağlığı ve güvenliği açısından hassas bir durum meydana getirdiği, yabancıların kayıtlarına ilişkin hata ve düzeltmelerin basit bir kayıt düzeltme olarak ele alınması halinde kamu düzeni, sağlığı ve güvenliği açısından sakıncalar oluşabileceği gibi Türkiye'de Oturan Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelik'te, nüfus olaylarında yapılacak düzeltmeler konusunda uygulanacak usul hususunda 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'na atıf yapıldığı da dikkate alındığında, 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca, nüfus kaydının düzeltilmesine ilişkin bu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 15/02/2022 tarih ve E:2021/2994, K:2022/189 sayılı kararının özeti:

5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinin 1. fıkrasında; olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hataların nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltileceği ve aynı Kanun'un 38. maddesinde; aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtların maddî hata kapsamında değerlendirileceği, bu tür maddî hataların Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltileceği veya tamamlanacağı yönündeki düzenlemeler dikkate alındığında, davalı idarenin mevzuat ile kendisine verilmiş bir görevi zamanında ve halen yerine getirmemesi sebebiyle açılan davalarda oluşan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, değinilen mevzuat hükümleri uyarınca idari yargı mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna ulaşıldığı,

Olaya bir başka açıdan yani geçici koruma kimlik belgesi alan kişi için Türk vatandaşları ve yabancı kişiler yönünden getirilen yabancı nüfus kütüğü kayıtlarının tutulup tutulmayacağı ve dolayısıyla bu kayıtlardaki düzeltme işlemlerinin nasıl yapılacağı, bu düzeltme işlemlerinin hangi kamu kurumunun görev ve yetkisi içerisinde olduğu yönünden de irdelenmesi ve geçici kimlik belgesinde düzeltme yapılması için İl Göç İdaresine yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin idari bir işlem mi olduğu yoksa bu düzeltme talebinin nüfus davası niteliğinde açılacak bir dava neticesinde verilecek karara göre mi yapılacağına da bakmak gerektiği,

6458 sayılı Kanun'un 91. maddesi ile bu Kanun'a dayanılarak düzenlenen Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 12., 22. ve 25. maddelerinden; geçici koruma altına alınan yabancı için Göç İdaresi Genel Müdürlüğü nezdinde düzenlenen geçici koruma kimlik belgesinin, ikamet izni almış olma statüsü vermediği gibi bu kimlik belgesinin Nüfus Kanunu açısından tek bağının da yabancı kimlik belgesi numarası verilmesi olduğunun anlaşıldığı,

Dolayısıyla, Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmeliğin geçici koruma kimlik belgesi sahiplerini de kapsadığını söylemeye hukuken olanak bulunmadığı, çünkü bahsedilen Yönetmeliğin, Türkiye'de herhangi bir amaçla en az altı ay süreli yabancılara mahsus ikamet tezkeresi alan yabancıların kimlik bilgilerinin ve beyan edecekleri nüfus olaylarının yabancılar kütüğünde tutulmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemek üzere yayımlandığı,

Daha açık bir ifade ile; geçici koruma kimlik belgesi sahibi kişinin Türkiye'de kalış hakkının bulunduğu, ancak bu Kanun'un tanımladığı gibi bir ikamet izninin olmadığı, dolayısıyla bu kişinin Kanun'da tanımlanan kalış şekillerinden birisiyle ikamet izni alması halinde statüsü geçici koruma altındaki yabancı olmaktan, ikamet sahibi yabancıya dönüştüğünde Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulmasına İlişkin Yönetmelik kapsamına girebileceği, haricinde ise geçici koruma kimlik sahibi olarak tüm iş ve işlemlerinin Göç İdaresi Genel Müdürlüğü nezdinde gerçekleştirileceği, bu nedenle de Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkındaki

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

Yönetmeliğin 21. maddesinde yer alan hükmün (Nüfus Kanunu'na göre işlem yapılacağına atıf yapan hükmün kastedildiği) geçici koruma kimlik sahibi kişiler yönünden uygulanmasının hukuken mümkün olmadığı,

Nitekim Geçici Koruma Yönetmeliği haricinde bu geçici koruma kimlik belgesi sahibi yabancıların işlemlerine ilişkin usul ve esasların belirlendiği ve İçişleri Bakanlığı tarafından yayımlanan Genelgede de; geçici koruma kimlik belgelerin nasıl düzenleneceği, bu belgeler verilirken hangi dayanak belgenin esas alınacağı, dayanak belgenin olmaması halinde beyana göre nasıl düzenleneceği ve beyanda yalan olması halinde ne yapılacağı, bu belgelerin güncellemesinin nasıl yapılacağı, belgelerdeki lafzi ve maddi hatalar dışındaki farklılıklar üzerine ne yapılacağı ve nasıl hareket edileceği, adli kovuşturmanın nasıl devreye gireceği, doğum tarihi değişikliklerinin nasıl ve hangi usulle yapılacağı ve diğer bir çok düzeltme işleminin nasıl yapılacağı ayrıntılarıyla açıklandığı ve tüm bu işlemlerin de İl Göç İdareleri tarafından gerçekleştirileceği belirtilerek, kişiler tarafından geçici kimlik belgelerindeki kimlik bilgileri ile ibraz ettikleri dayanak belge arasında (pasaport, uyruğunun kimlik belgesi, doğum belgesi, evlenme cüzdanı vb) bariz farklılıkların olması halinde de adli yönden nasıl hareket edileceği ve düzeltmelerin böyle durumlarda nasıl yapılacağının da izah edildiği,

Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; ülkemize sığınan ve kendisine geçici koruma kimlik belgesi verilen kişinin halen geçici koruma altındaki bir yabancı olduğu ve ülkemizde ikamet izni alan yabancı statüsünde olmadığı, geçici koruma kimlik belgesinde düzeltilmesi istenen hususları düzeltme yetkisinin ise il göç idarelerinde olduğu ve bu düzeltme işleminin ise Nüfus Kanunu'nda bahsedilen nüfus davalarından birisi olarak kabul edilemeyeceği göz önüne alındığında; ilk derece mahkemesi tarafından işin esasına girilerek bir karar verilmesi için dosyanın Mahkemesine iade edilmesi gerektiği,

Son olarak; *"Suriye uyruklu olan ve 06/04/2018 tarihli geçici koruma kimlik belgesi ile Türkiye'de yabancı statüsünde bulunan davacılardan, ...'ın doğum tarihinin 07/08/2005, ...ın doğum tarihinin 04/12/2006 olarak tespitine ve bu hususlara ilişkin geçici koruma kimlik belgesi kayıtlarının düzeltilmesine karar verilmesi istemiyle"* Elazığ 4. Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde açılan davada *"davanın idari yargı yerinde iptal davası olarak ikame edilmesi gerektiği"* gerekçesiyle verilen karar üzerine Elazığ 1. İdare Mahkemesinde açılan davada da Elazığ İdare Mahkemesinin kendisini görevli görmeyerek görevli yargı yerinin tespiti için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilen dosyayı inceleyen Uyuşmazlık Mahkemesinin 29/11/2021 tarihinde verdiği E:2021/428, K:2021/628 sayılı kararda bu işlemlerde idari yargının görevli olduğunun hüküm altına alındığı gerekçesiyle, Mahkeme kararı kaldırılarak, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere Mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar verilmiştir.

B- ADANA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 3. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2021/1587 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Suriye uyruklu davacının, geçici koruma kimlik belgesindeki yanlışlıkların düzeltilmesi talebiyle yaptığı başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

Hatay 1. İdare Mahkemesinin 09/06/2021 tarih ve E:2021/714, K:2021/804 sayılı kararının özeti:

6458 sayılı Kanun kapsamındaki yabancılara 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancı kimlik numarası verileceği, bunlar için yabancılar kütüğünün tutulacağı; yabancıların adresleri, nüfus kayıtları ile yabancı kimlik bilgilerinin emniyet ve aşayiş, çalışma hayatı, eğitim ve sağlık gibi pek çok alanda kullanılıyor olmasının kamu düzeni, sağlığı ve güvenliği açısından hassas bir durum meydana getirdiği, yabancıların kayıtlarına ilişkin hata ve düzeltmelerin basit bir kayıt düzeltme olarak ele alınması halinde kamu düzeni, sağlığı ve güvenliği açısından sakıncalar oluşabileceği gibi Türkiye'de Oturan Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte, nüfus olaylarında yapılacak düzeltmeler konusunda uygulanacak usul hususunda 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'na atıf yapıldığı da dikkate alındığında, 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca, nüfus kaydının düzeltilmesine ilişkin bu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu,

gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

Adana Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin 21/12/2021 tarih ve E:2021/1587, K:2021/2129 sayılı kararının özeti:

İstinaf başvurusuna konu Mahkeme kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinde düzenlenen kararın kaldırılması nedenlerinin bulunmadığı gerekçesiyle istinaf isteminin reddine kesin olarak karar verilmiştir.

C- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU DİĞER KARAR:

Dava konusu istemin özeti: Suriye uyruklu olan davacının, geçici koruma kimlik belgesinde "... ....." olarak yer alan baba adının "....." olarak düzeltilmesi talebiyle yaptığı başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 18/01/2022 tarih ve E:2021/3070, K:2022/72 sayılı kararı; aynı Dava Dairesinin yukarıda yer verilen 15/02/2022 tarih ve E:2021/2994, K:2022/189 sayılı kararı ile aynı doğrultudadır.

II- İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

Davalar, Suriye uyruklu olan davacıların, geçici koruma kimlik belgelerindeki kayıtların hatalı olduğundan bahisle düzeltilmesi talebiyle yapılan başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

1- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu:

İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı

Madde 2 - 1. (Değişik: 10/06/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Ana.Mah.nin 21/9/1995 tarih ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18.12.1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2-5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu:

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usul hükümlerini kapsar.

Tanımlar

Madde 3 - (1) Bu Kanunda geçen;

...

d) Aile: Aynı soydan olup, bir aile sıra numarası altında kayıtlı olan kişiler ile onların eş ve çocuklarını,

e) Aile kütüğü: Nüfus olaylarına ilişkin kayıtların kağıt veya elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

...

ğ) Dayanak belgesi: Aile kütüğüne işlenen nüfus olaylarının dayanağı olan form, tutanak, mahkeme kararı, noter senedi, doğum veya ölüm raporu gibi resmi belgeler ile bunların yedeklerini,

h) (Değişik: 14/01/2016-6661/8 md.) Değerli kağıtlar: Kimlik kartını, uluslararası aile cüzdanını ve mavi kartı,

...

s) Nüfus hizmetleri: Nüfus olaylarına ve kişinin nüfusa ve yerleşim yeri adresine ilişkin bilgilerinin toplanmasına, nüfus kütüklerine geçirilmesine, korunmasına ve gerektiğinde tasnif edilerek değerlendirilmesine dair iş ve işlemleri,

ş) Nüfus kaydı: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgileri,

...

u) Nüfus kütüğü: Aile kütüğü, özel kütük ve yedeklerinden oluşan kayıtların tümünü,

...

y) Nüfus olayı: Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlat edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumlarda değişiklik meydana getiren olayı,

z) Özel kütük: Doğum, evlenme, boşanma, ölüm, kayıt düzeltme ve diğer olaylar şeklinde tutulan ve ayrı ayrı tasnif edilen dayanak belgelerinin konulduğu dosyayı,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

...

çç) (Değişik: 19/10/2017-7039/1 md.) Yabancılar kütüğü: Kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

...

ifade eder.

Yabancıların kayıtlarının tutulması

Madde 8 - (Başlığı ile Birlikte Değişik: 18/10/2018-7148/32 md.)

(1) 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamındaki yabancılara kimlik numarası vermeye, bunları yabancılar kütüğüne kaydetmeye ve herhangi bir işlem sebebiyle Türkiye'de bir kamu kurumuna veya dış temsilciliklerimize müracaat eden yabancılara, talep etmeleri hâlinde yabancı kimlik numarası (YKN) vermeye Bakanlık yetkilidir. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün kapsamı dışındadır.

(2) Yabancı kimlik numarasının geçerlilik süresi, başvuru esnasında ve sonrasında istenilecek belgeler ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kayıt düzeltilmesi

Madde 35 - (1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddi hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

Nüfus davaları

Madde 36 - (1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usullere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (...) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hakimden istenebilir. Ad değişikliği halinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır.

Maddi hatalar

Madde 38 - Bu Kanunun 7 nci maddesinde sayılan aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddi hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddi hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

3-6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu:

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye'ye girişleri, Türkiye'de kalışları ve Türkiye'den çıkışları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları (...) düzenlemektir.

Tanımlar

Madde 3 - (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

...

ı) Göç: Yabancıların, yasal yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını ve Türkiye'den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasa dışı yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını, Türkiye'den çıkışını ve Türkiye'de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı,

...

r) Uluslararası koruma: Mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsünü,

...

ü) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,

v) Yabancı kimlik numarası: 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarasını,

...

ifade eder.

Uluslararası koruma statüsü sahibi kimlik belgesi

Madde 83 - (1) Mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü verilenlere yabancı kimlik numarasını içeren (...) kimlik belgesi düzenlenir.

(2) (Değişik: 06/12/2019 - 7196/85 md.) Birinci fıkradaki kimlik belgeleri hiçbir harca tabi olmayıp ikamet izni yerine geçer.

(3) (Değişik:: 06/12/2019 - 7196/85 md.) Kimlik belgelerinin şekil, içerik, geçerlilik süresi ile uzatılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir.

Geçici koruma

Madde 91 - (1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

4-22/10/2014 tarih ve 29153 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Geçici Koruma Yönetmeliği

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

Tanımlar

Madde 3 - (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

...

f) Geçici koruma: Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen ve uluslararası koruma talebi bireysel olarak değerlendirmeye alınamayan yabancılara sağlanan korumayı,

g) Geçici korunan: Geçici koruma sağlanan yabancıyı,

...

j) Kitlesel akın: Aynı ülkeden veya coğrafi bölgeden kısa bir süre içerisinde ve yüksek sayılarda gerçekleşen ve söz konusu sayılar nedeniyle bireysel olarak uluslararası koruma statüsü belirleme işlemlerinin usulen uygulanabilir olmadığı durumları,

Geçici koruma sağlanacak yabancılar

Madde 7 - (1) Geçici koruma; ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılardan haklarında bireysel olarak uluslararası koruma statüsü belirleme işlemi yapılamayan yabancılara uygulanır.

(2) Geçici koruma, Cumhurbaşkanı tarafından aksi kararlaştırılmadıkça, geçici koruma ilanının geçerliliğinden önce, geçici koruma ilanına esas teşkil eden olayların olduğu ülkeden veya bölgeden ülkemize gelmiş olanları kapsamaz.

(3) Geçici korunanlar, Kanuna göre belirlenen uluslararası koruma statülerinden herhangi birini doğrudan elde etmiş sayılmaz.

Sevk merkezlerinde yapılacak ilk işlemler

Madde 19 - (1) Sevk merkezlerinde, geçici koruma amacıyla ülkemize gelen yabancıların kimlik tespiti ve kayıt işlemleri, Genel Müdürlük tarafından yapılır. İhtiyaç duyulması halinde, valilik tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde geçici süreyle personel görevlendirilebilir.

(2) Sevk merkezlerinin kapasitesinin yetersiz olması durumunda, bu yabancıların işlemleri valilikler tarafından belirlenecek yerlerde de yürütülebilir.

(3) Kayıt sırasında yabancılar, kimlik bilgilerini doğru olarak bildirmek, varsa kimliklerini ispata yarar belgelerini yetkili makamlara teslim etmek ve yetkililerle işbirliği yapmakla yükümlüdür.

(4) Üçüncü fıkra kapsamındaki bilgi ve belgelerden gerekli görülenlerin, gizliliğe riayet edilerek ilgilinin dosyasında muhafaza edilmek üzere kopyaları alınır ve asılları kendisine teslim edilir.

(5) Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancılar, geçici korumayla ilgili süreç, hak ve yükümlülükleri ile diğer hususlarda anlayabilecekleri dilde bilgilendirilir. İhtiyaç duyulduğu takdirde bilgilendirmeyle ilgili broşür ve doküman hazırlanabilir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

Kayıt

Madde 21 - (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancıların kaydı, yeterli donanıma sahip ve kayıt işlemlerinin kesintiye uğramadan tamamlanmasını sağlayacak ayrı bir yerde, kayıt usulleri ve gereklilikleri konusunda eğitim almış, Genel Müdürlük personeli tarafından yapılır.

(2) Kayıt işlemleri aşağıdaki şekilde yürütülür.

a) Kayıt işlemlerinde gizlilik esas olup, bu amaçla gerekli tedbirler alınır.

b) Genel Müdürlük tarafından şekli ve içeriği belirlenecek kayıt formu doldurulur.

c) Kimliğine ilişkin belge sunamayan yabancının, aksi ispat edilinceye kadar beyanı esas alınır.

ç) Fotoğraf, parmak izi ya da kimlik tespitine elverişli diğer biometrik veriler alınır, merkezi veri tabanına kaydedilir, mevcut biometrik verilerle eşleştirilir.

d) Kayıt altına alınan yabancıların bilgileri derhal Genel Müdürlüğe iletilir.

e) Yabancıların bilgileri ilgili mevzuat kapsamında dosyalanır ve elektronik ortamda da saklanır.

(3) Geçici korumadan yararlananların Türkiye'de doğan çocuklarının da en kısa sürede kayıt işlemleri yapılır.

(4) Yabancıların kayıt bilgileri; doğum, ölüm, evlilik, boşanma, gönüllü geri dönüş gibi hallerde güncellenir.

(5) Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancılar, adres kayıt sistemine kaydedilir. Ancak 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlerin adres kayıt sistemine kayıtlarının yapılmasına Genel Müdürlük tarafından karar verilir.

Geçici koruma kimlik belgesi

Madde 22 - (1) Kayıt işlemleri tamamlananlara, valilikler tarafından geçici koruma kimlik belgesi düzenlenir. 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlere geçici koruma kimlik belgesi verilmez, verilmişse iptal edilir.

(2) Geçici koruma kimlik belgesi verilenlere, 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında yabancı kimlik numarası da verilir.

(3) Geçici koruma kimlik belgesinin şekli ve içeriği Genel Müdürlük *(Göç İdaresi Genel Müdürlüğü)* tarafından belirlenir, bu belge süreli veya süresiz olarak hiçbir ücrete tabi olmaksızın düzenlenir.

(4) Geçici koruma kimlik belgesinin yıpranması ya da kaybedilmesi durumunda ilgiliden açıklama istenir ve bu durum kayıt altına alınır. Belgenin yıpranması halinde belge iptal edilir. Yıpranan ya da kaybedilen belgenin yerine yenisi düzenlenir.

(5) Geçici korumanın sona ermesi halinde geçici koruma kimlik belgesi geçerliliğini kaybeder ve yabancıdan geri alınır.

Ülkede kalış hakkı

Madde 25 - (1) Geçici koruma kimlik belgesi, Türkiye'de kalış hakkı sağlar. Ancak bu

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

belge Kanunda düzenlenen ikamet izni veya ikamet izni yerine geçen belgelere eşdeğer sayılmaz, uzun dönem ikamet iznine geçiş hakkı tanımaz, süresi ikamet izni toplamında dikkate alınmaz ve sahibine Türk vatandaşlığına başvuru hakkı sağlamaz.

5-20/10/2006 tarih ve 26325 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye'de Oturan Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelik:

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Türkiye'de herhangi bir amaçla en az altı ay süreli yabancılara mahsus ikamet tezkeresi alan yabancıların kimlik bilgilerinin ve beyan edecekleri nüfus olaylarının yabancılar kütüğünde tutulmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu Yönetmelik, Türkiye'de herhangi bir amaçla en az altı ay süreli ikamet eden yabancıların kayıtlarının tutulmasına ilişkin yabancılar kütüğünün ve bu kütüğe yazılacak bilgilere dayanak olan belgelerden meydana gelen özel kütüklerin oluşturulmasına ve düzenlenmesine ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 - (1) Bu Yönetmelik, 25/04/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 8 inci ve 69 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

6-2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun:

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

Madde 3/C- (Ek: 18/6/2014-6545/6 md.)

...

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

...

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek.

...

5. (Değişik: 17/10/2019-7188/7 md.) Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak istemler, konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna iletilir. İlgili dava daireleri kurulunca üç ay içinde karar verilir. Aykırılık veya uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.

KONU İLE İLGİLİ UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARLARI :

-Uyuşmazlık Mahkemesinin 03/05/2021 tarih ve E:2021/210, K:2021/292 sayılı kararı:

"...

1. Davacı vekili; müvekkilinin eşi ve müşterek çocukları ile birlikte Türkiye'ye geldikleri,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

müvekkilinin annesinin Türk Vatandaşı olduğu için müvekkilinin de Türkiye'ye gelince İçişleri Bakanlığının kararı ile anneye bağlı olarak Türk Vatandaşı olduğu, ancak vatandaşlık işlemleri sırasında 30/08/2007 tarihinde evlendiği eşinin "Sada Şeyh Musa" olan isminin nüfus kayıtlarına "Suda Şeyh Musa" olarak geçtiği, Suriye asıllı olması nedeniyle aksanından görevli personelin yanlış anlaması sonucunda kayıtlara yanlış geçtiği, müşterek çocukların geçici koruma kimlik belgelerinde de açıkça görüleceği üzere ismin "Sada Şeyh Musa" olduğu, öncelikle nüfus kayıt işlemini yapan Nusaybin İlçe Nüfus Müdürlüğüne 15/08/2019 tarihinde başvurulduğu, buradan verilen 02/09/2019 tarihli cevap doğrultusunda İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne yapılan 24/09/2019 tarihli başvuruya kurumca herhangi bir cevap verilmediğinden bahisle, müvekkilinin eşinin isminin düzeltilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

...

14. Dava; nüfus kayıtlarına sehven "Suda Şeyh Musa" olarak yazıldığı belirtilen ismin, "Sada Şeyh Musa" olarak düzeltilmesi istemiyle açılmıştır.

15. 5490 sayılı Kanun hükümleri uyarınca; nüfus kaydına ilişkin kimi işlemlerin yargısal, kimi işlemlerinse idari kararlarla yapılması esası benimsenmiştir.

16. 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinin (1) numaralı fıkrasında (bkz. § 9); olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hataların nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltileceği ve aynı Kanun'un 38. maddesinde (bkz. § 11); aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtların maddî hata kapsamında değerlendirileceği, bu tür maddî hataların Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltileceği veya tamamlanacağı yönündeki düzenlemeler dikkate alındığında davalı idarenin mevzuat ile kendisine verilmiş bir görevi zamanında ve halen yerine getirmemesi sebebiyle açılan davalarda oluşan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, değinilen mevzuat hükümleri uyarınca idari yargı mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır..."

-Uyuşmazlık Mahkemesinin 29/11/2021 tarih ve E:2021/428, K:2021/628 sayılı kararı:

"...

1. Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Suriye uyruklu olan, 06/04/2018 tarihli geçici koruma kimlik belgesi ile Türkiye'de yabancı statüsünde bulunan davacılardan, ...'ın doğum tarihinin 07/08/2005, ...'ın doğum tarihinin 04/12/2006 olarak tespitine ve bu hususlara ilişkin geçici koruma kimlik belgesi kayıtlarının düzeltilmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

...

15. Dava, 6458 sayılı Kanun kapsamında Türkiye'de bulunan davacılara verilen geçici koruma kimlik belgesinde hatalı yazıldığı ileri sürülen doğum tarihlerinin düzeltilmesi istemiyle açılmıştır.

16. Davacılar Türk Vatandaşı olmayıp, 6458 sayılı Kanun uyarınca geçici koruma kapsamında Ülkemize giriş yapmış ve idare tarafından kendilerine Geçici Koruma Yönetmeliği'nin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

22. maddesi uyarınca düzenlenen ve nüfus kütüğüyle ilgisi bulunmayan geçici koruma kimlik belgesi düzenlenmiştir. Bu işlem 5490 sayılı Kanun ile düzenlenen nüfus hizmeti olmayıp idari niteliktedir. Bu sebeple davacıların talepleri nüfus kütüklerindeki kayıtların düzeltilmesine yönelik olmayıp, geçici koruma kimlik belgelerindeki doğum tarihi bilgilerinin düzeltilmesine yönelik olduğu, bu yönüyle taleplerin Nüfus Kanunu kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmıştır.

17. Bu sebeplerle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedeniyle uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."

-Uyuşmazlık Mahkemesinin 27/12/2021 tarih ve E:2021/522, K:2021/671 sayılı kararı:

"...

1. Davacı vekili, geçici koruma kimlik belgeli müvekkilinin Gaziantep ilinde bir hastanede doğum yapmasının akabinde doğum belgesi düzenleneceği sırada sehven kayınvalidesinin kimlik fotokopisini ibraz ettiği ve nüfus kaydında anne isminin hatalı yazıldığından bahisle geçici koruma kimlik belgesindeki anne adının düzeltilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

...

16. Dava, geçici koruma kimlik belgesindeki hatalı anne isminin iptali ile gerçek annenin kaydı istemiyle açılmıştır.

17. 5490 sayılı Kanun hükümleri uyarınca; nüfus kaydına ilişkin kimi işlemlerin yargısal, kimi işlemlerinse idari kararlarla yapılması esası benimsenmiştir.

18. 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinin birinci fıkrasında (§ 10), olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hataların nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltileceği; aynı Kanun'un 38. maddesinde (§ 12), aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtların maddî hata kapsamında değerlendirileceği, bu tür maddî hataların Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltileceği veya tamamlanacağı yönündeki düzenlemeler, nüfus kayıtlarına geçen isimde yapıldığı belirtilen maddi hataların düzeltilmesi istemiyle açılan davalarda idari yargı görevli olduğu değerlendirilmiştir (benzer bir uyuşmazlıkta; Uyuşmazlık Mahkemesi, 03/05/2021, E.2021/210, K.2021/292).

19. Somut olayda ise, Türkiye'de yabancı olarak bulunan ve yukarıda anılan mevzuat hükümleri uyarınca geçici kimlik koruma belgesine sahip davacının herhangi bir maddi hatadan kaynaklanmayan ve Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerine ilişkin olan (§ 7) kayıt düzeltme davasının (§ 10 - 11) adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir..."

-Uyuşmazlık Mahkemesinin 28/02/2022 tarih ve E:2021/515, K:2022/59 sayılı kararı:

"...

28. Dava dosyasının incelenmesinden; Suriye'de doğan ve Suriye vatandaşı olan davacı ve ailesinin Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle Türkiye'ye sığındıkları, 6458 sayılı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

Kanun'un 91. maddesi ve Geçici Koruma Yönetmeliği hükümleri uyarınca haklarında geçici koruma işlemleri başlatıldığı, bu kapsamda Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 22. maddesi uyarınca adına Geçici Koruma Kimlik Belgesi düzenlendiği, bu belgenin düzenlenmesi sırasında davacının soyadının "....", baba adının ".....", anne adının ".....", doğum tarihinin "01/01/1999", medeni halinin ise "bekar" olarak yazıldığı, söz konusu kayıtlarda davacının soyadının ".....", baba adının ".....", anne adının "..... .....", doğum tarihinin "30/01/1999", medeni halinin ise "evli" olarak; ayrıca davacının kayıtlarının düzeltilmesi ile çocuklarının da kayıtlarının bu doğrultuda düzeltilerek, aynı aile no'da kayıtlı 99113690222 Geçici Koruma Kimlik numaralı ....'ın 10/02/2016 olarak kaydedilen doğum tarihinin, 14/01/2015 olarak düzeltilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

29. Somut olayda, davacıların taleplerinin nüfus kütüklerindeki kayıtların düzeltilmesine yönelik olmadığı, Geçici Koruma Yönetmeliğinin 22. maddesi uyarınca düzenlenen ve nüfus kütüğüyle ilgisi bulunmayan Geçici Koruma Kimlik Belgelerindeki bilgilerin düzeltilmesine yönelik olduğu, bu yönüyle taleplerin 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında nüfus hizmeti olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir.

30. Bu durumda 6458 sayılı Kanun ve Yönetmelik hükümleri kapsamında söz konusu belgedeki hatalı yazım ve düzeltilmenin idari işlem yoluyla davalı idarece yapılması gerekmektedir. Dolasıyla davacı tarafından bu amaçla yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedeniyle, uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."

-Uyuşmazlık Mahkemesinin 28/02/2022 tarih ve E:2021/752, K:2022/60 sayılı ve 30/05/2022 tarih ve E:2022/3, K:2022/257 sayılı kararları da, yukarıda aktarılan 28/02/2022 tarih ve E:2021/515, K:2022/59 sayılı kararı ile aynı doğrultudadır.

Her ne kadar, Uyuşmazlık Mahkemesi, geçici koruma kimlik belgelerindeki kayıtların düzeltilmesi konusunda ilk kararlarından olan 27/12/2021 tarih ve E:2021/522, K:2021/671 sayılı kararında, Türkiye'de yabancı olarak bulunan ve geçici koruma kimlik belgesine sahip davacının herhangi bir maddi hatadan kaynaklanmayan ve Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerine ilişkin olan kayıt düzeltme davasının adli yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesine yer vermişse de, daha sonra, Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 22. maddesi uyarınca düzenlenen ve nüfus kütüğüyle ilgisi bulunmayan geçici koruma kimlik belgelerindeki bilgilerin düzeltilmesine yönelik taleplerin 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında nüfus hizmeti olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle, benzer nitelikteki uyuşmazlıklar için idari yargı yerinin görevli olduğuna ilişkin kararlar vermiş ve böylelikle bu tür uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu yönündeki kararları istikrar kazanmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Başvuruya konu kararlar arasındaki aykırılığı, yabancılara verilen geçici koruma kimlik belgelerinde yer alan kayıtların hatalı olduğundan bahisle düzeltilmesi talebiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlere karşı açılan davalarda hangi yargı kolunun görevli olduğu

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

hususu oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 158. maddesi ile, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak karara bağlama konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi yetkili kılınmış; aynı şekilde 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkeme olarak tanımlanmış ve aynı Kanun'un 28. maddesinde de, ilgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler Mahkeme kararlarına uymak ve geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevli kılınmıştır.

Bununla birlikte, Uyuşmazlık Mahkemesinin görevli yargı koluna dair verdiği kararların somut dosya haricindeki benzer dosyalarda bağlayıcılığı bulunmamakta olup, aykırılığa konu uyuşmazlıklarda da, her iki (adli-idari) yargı düzeninin kendilerini görevli veya görevsiz görmeleri sonucu bu konudaki yargı düzenleri arasında görev sorunu meydana gelmiştir.

Bu nedenle, başvuruya konu kararlarda aykırılığı oluşturan, geçici koruma kimlik belgelerindeki kayıtların düzeltilmesi talebiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlere karşı açılan davalarda hangi yargı kolunun görevli olduğu hususunun çözümlenmesi, görevli yargı yerinin belirlenmesine ilişkin kriterler, hukuki güvenlik ilkesi ile Uyuşmazlık Mahkemesinin aynı konuda verdiği kararların birlikte incelenmesini gerekli kılmaktadır.

İlgili mevzuat kapsamında, görevli yargı yerinin belirlenmesine ilişkin kriterlerin incelenmesi:

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca, dayanak belgelerindeki bilgilerin kayıtlara işlenmesi sırasında yapılmış bir maddi hata söz konusu değilse; nüfus kütüğünün herhangi bir kaydında düzeltme veya değişikliğin, kesinleşmiş mahkeme kararı ile yapılacağı, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının ise, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılacağı, söz konusu davaların nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görüleceği ve karara bağlanacağı, ancak Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamındaki yabancıların kaydının, yeterli donanıma sahip ve kayıt işlemlerinin kesintiye uğramadan tamamlanmasını sağlayacak ayrı bir yerde, kayıt usulleri ve gereklilikleri konusunda eğitim almış Göç İdaresi Genel Müdürlüğü personeli tarafından yapılacağı, anılan Yönetmeliğin 22. maddesi uyarınca, kayıt işlemleri tamamlananlara, valilikler tarafından, şekli ve içeriği Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen geçici koruma kimlik belgesi düzenleneceği, geçici koruma kimlik belgesi verilenlere, 5490 sayılı Kanun kapsamında yabancı kimlik numarası da verileceğine ilişkin kurallar karşısında, Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamındaki yabancılar için tesis edilen geçici koruma kimlik belgelerinin 5490 sayılı Kanun ile bağlantısının sadece yabancı kimlik numaralarının verilmesi esnasında kurulduğu, bunun da, anılan belgelerdeki kayıtların düzeltilmesine yönelik taleplerin, 5490 sayılı Kanun kapsamında nüfus hizmeti olarak değerlendirilmesine imkan sağlamadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 5490 sayılı Kanun kapsamında olmadığı anlaşılan geçici koruma kimlik

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

belgelerinde yer alan kayıtların düzeltilmesi talebiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlere karşı açılacak davaların, anılan Kanun'un 36. maddesinde düzenlenen nüfus davaları olarak kabul edilemeyeceği, bu davaların 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen dava türlerinden olduğu, dolayısıyla söz konusu uyuşmalığın görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Aykırılığa konu davaların, her iki yargı düzeninde de görülmesinin hukuki güvenlik ilkesi yönünden değerlendirilmesine gelince:

Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri arasında sayılan hukuk devletinin en önemli unsurlarından birisi "hukuki güvenlik ilkesi"dir. Hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde ve uygulamasında bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Buna göre hukuki güvenlik ilkesinin gerçekleşebilmesini sağlamak üzere; hukuki belirlilik, hukuki istikrar ve hukuki öngörülebilirlik olarak adlandırılan üç alt ilke bulunmaktadır.

Belirlilik ilkesi, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermeyi ifade etmektedir. Belirlilik ilkesi, yalnızca yasal belirliliği değil daha geniş anlamda hukuki belirliliği de ifade etmektedir. Yasal düzenlemeye dayanarak erişebilir, bilinebilir ve öngörülebilir olma gibi niteliksel gereklilikleri karşılaması koşuluyla mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirlilik sağlanabilir.

Hukuki güvenlik ilkesinin gerçekleşmesini sağlamaya yönelik bir diğer ilke olan hukuki istikrar ilkesi, hukukun sistem olarak devamlılığını ve var olan kuralların ve uygulamasının istikrarlı olmasını ifade etmektedir.

Hukuki öngörülebilirlik ise, kişilerin, kuralların ve idari ve yargısal uygulamaların ne tür sonuçlar doğurabileceğini öngörerek ve planlayarak yaşamlarını sürdürebilmesini sağlar. Kuralların, uygulamanın ve mahkeme kararlarının birlikte öngörülebilir olması durumunda anılan alt ilke gerçekleşmiş olur. Öte yandan, anılan ilke, hukuki bir uyuşmazlığın çıktığı durumlarda, uyuşmazlıkla ilgili kararı oluşturacak olan mahkeme veya hakimin önceden belirli olması ve uygulayacağı usulün de genel olarak belirli ve önceden bilinebilir olmasını gerektirir.

Nitekim bu gerekliliğin, yargı makamları nezdinde hak arayanlar açısından öngörülen, Anayasa'nın 36. maddesinde, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz." şeklinde ifadesini bulan hak arama hürriyeti ile de bağlantılı olduğu açıktır.

Bu nedenle, aynı konuda farklı yargı kollarının kendisini görevli görerek uyuşmazlıkların esasını incelemesi durumunun hukuki güvenlik ilkesine aykırılık oluşturduğu açık olup, hak arama hürriyeti kapsamında itiraz etme/dava açma hakkını kullanan kişilerin bu konuda oluşan beklentilerinin korunması ve dolayısıyla hukuki güvenlik ilkesinin gereği olarak ve içtihat birliğinin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

sağlanması amacıyla geçici koruma kimlik belgelerinde yer alan kayıtların düzeltilmesi talebiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlere karşı açılan davalarda idari yargı yerlerinin görevli olduğunun kabulü gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin aynı konuda verdiği kararların incelenmesine gelince:

Adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrar kazanan kararları, aykırılığın giderilmesine konu geçici koruma belgesinde yer alan kayıtların düzeltilmesine ilişkin uyuşmazlıkların idari yargı yerinde çözülmesi gerektiği yönündedir.

Sonuç olarak;

Hukuki güvenlik ilkesi yönünden yukarıda yapılan açıklamalar ve Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrar kazanan kararları birlikte değerlendirildiğinde, geçici koruma kimlik belgelerinde yer alan kayıtların düzeltilmesi talebiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlere karşı açılacak davalarda, idari yargı merciilerinin görevli olduğu sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, aykırlığın, idari yargı merciilerinin görevli olduğu yönündeki kararlar doğrultusunda giderilmesi gerekmektedir.

III- SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle; Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, yukarıda belirtilen gerekçe ile idari yargının görevli olduğu yolundaki Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi kararları doğrultusunda giderilmesine, kesin olarak, 15/06/2022 tarihinde, esasta oybirliği, gerekçede oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**
Üye	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**
		Üye		

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin

GEREKÇEDE KARŞI OY

X- Aykırılığa konu kararlara ait dava dosyalarında yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesinden, davalar, Suriye uyruklu olan davacılar tarafından, geçici koruma kimlik belgesinde "Huzame" olarak yer alan isminin "İbrahim" olarak düzeltilmesi; "Hac Halef" olarak yer alan baba adının "Cesim" olarak düzeltilmesi ve doğum bilgileri, baba adı ve kimlik numaraları birbirinden farklı olan adına düzenlenen geçici koruma kimlik belgelerindeki yanlışlıkların düzeltilmesi talebiyle yapılan başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin, anılan kayıtların dayanak belgelerinde yer alan kayıtlardan farklı olarak hatalı şekilde tesis edildikleri iddiasıyla iptali istemleriyle açılmıştır.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümleri uyarınca, nüfus kaydına ilişkin kimi işlemlerin yargısal, kimi işlemlerinse idari kararlarla yapılması esası benimsenmiş olup, anılan Kanun'un 35. maddesinin birinci fıkrasında, olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddi hataların nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltileceği, aynı Kanun'un 38. maddesinde, aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtların maddi hata kapsamında değerlendirileceği, bu tür maddî hataların Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltileceği veya tamamlanacağı yönündeki düzenlemeler karşısında, nüfus kayıtlarındaki maddi hataların düzeltilmesi istemiyle açılan davalarda idari yargı yerinin görevli olduğu anlaşılmaktadır.

Buna göre, 5490 sayılı Kanun uyarınca düzenlenen geçici koruma belgelerinde yer alan kayıtların düzeltilmesine ilişkin davalarda hangi mahkemenin görevli olduğu hususunda karar verilebilmesi için öncelikle somut olayda düzeltilmesi istenilen kaydın niteliğinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, hatalı olduğu ileri sürülen dava konusu kaydın dayanak belgesine ve nüfus kütüklerine göre hatalı, eksik veya hiç yazılmamış ya da mükerrer yazılmış olması suretiyle yapılan maddi hatadan kaynaklandığı iddialarına dayalı olarak açılan davanın idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Aykırılığa konu somut olaylar bu yönden irdelendiğinde, Türkiye'de yabancı olarak bulunan davacıların geçici kimlik belgelerinde bulunan yanlışlıkların, dayanak belgelerinde yer alan kayıtlarla uyumsuzluğundan kaynaklanan maddi hatalar niteliğinde bulunduğu dikkate alındığında, bu kayıtların düzeltilmesi talebiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlere karşı açılan davaların görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, bu gerekçe ile idari yargının görevli olduğu yolundaki Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi kararları doğrultusunda giderilmesi gerektiği oyuyla, çoğunluk kararına gerekçe yönünden katılmıyoruz.

Üye **Üye** **Üye**

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden Bc0WieL - CeW3TF1 - VDk6s+Y - iWFOcw= ile erişebilirsin